

**Порядок
виявлення та запобігання академічного плагіату в
науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти в
Херсонському державному університеті**

1. Призначення та сфера використання

1.1. Порядок є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти Херсонського державного університету (далі – Університету).

1.2. Порядок передбачає заходи організаційного характеру, спрямовані на виявлення академічного плагіату та запобігання фактів недоброчесності в академічній спільноті Університету.

2. Законодавчо-нормативне забезпечення

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII.
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10.02.1995 № 51/95-ВР.
5. Закон України «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав» від 15.05.2018 № 2415-VIII.
6. Методичні рекомендації Міністерства науки і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності.
7. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 № 977).
8. Положення про Національній репозитарій академічних текстів (постанова Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 541).
9. Статут Херсонського державного університету, 2019 р.
10. Стратегічний план розвитку Херсонського державного університету на 2018-2023 рр.
11. Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету (наказ ХДУ від 02.02.2018 № 76-Д).
12. Положення про Комісію з питань академічної доброчесності Херсонського державного університету (наказ ХДУ від 02.02.2018 № 77-Д).
13. Положення про кваліфікаційну роботу (проект) (наказ ХДУ від 01.11.2019 № 880-Д).
14. Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному

університеті.

15. Положення про інституційний репозитарій Херсонського державного університету.

16. Наказ ХДУ від 07.11.2018 № 926-Д «Про використання в роботі методичних рекомендацій МОН України для ЗВО з підтримки принципів академічної доброчесності».

3. Визначення та скорочення

3.1. Основні терміни та визначення відповідають розділу 2 Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Херсонського державного університету (наказ Херсонського державного університету від 02.02.2018 № 76-Д).

4. Мета і завдання

4.1. Метою системи є ефективне виявлення та запобігання наявності плагіату в роботах здобувачів вищої освіти всіх освітніх рівнів та форм навчання, розвиток навичок добросовісної та коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог кодексу академічної доброчесності, наукової етики та поваги до інтелектуальної власності інших осіб; активізацію самостійності та індивідуальності при створенні власних творів, а також підвищення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

4.2. Основні завдання:

4.2.1. Формування академічної і професійної етики та поваги до авторських прав;

4.2.2. Забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти (перевірка письмових робіт з метою виявлення текстових та інших запозичень без коректних посилань);

4.2.3. Впровадження практики коректного цитування шляхом закріплення визначення поняття та форм плагіату, методів запобігання його поширенню, виявлення академічного плагіату, процедури розгляду та фіксування фактів плагіату, а також наслідків його вчинення в межах Університету;

4.2.4. Попередження плагіату шляхом формування завдань для навчальних робіт із використання педагогічних інновацій, що сприяють розвитку творчого підходу здобувачів вищої освіти до їх виконання.

5. Загальні положення

5.1. В Університеті перевірі на академічний плагіат підлягають кваліфікаційні та інші роботи (наукові статті, тези тощо) здобувачів вищої освіти усіх ступенів вищої освіти.

5.2. Об'єктами виявлення плагіату є результати освітньої і наукової діяльності здобувачів вищої освіти усіх форм навчання та кваліфікаційних рівнів освіти, в процесі якої готуються кваліфікаційні та інші роботи здобувачів вищої освіти.

6. Процедури та заходи щодо запобігання і попередження академічного плагіату:

6.1. Формування атмосфери, яка не сприймає академічну нечесність та

передбачає:

6.1.1. Формування, видання та розповсюдження методичних рекомендацій із зазначенням вимог щодо коректного оформлення посилань на використані матеріали наукових і навчальних праць;

6.1.2. Ознайомлення учасників освітнього процесу Університету з цим Порядком та іншими документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат;

6.1.3. Введення до освітніх програм і навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти навчальних дисциплін, які забезпечують формування у них загальних компетентностей щодо дотримання норм наукової етики, коректного використання матеріалів із опублікованих джерел інформації та об'єктів інтелектуальної власності.

6.1.4. Сприяння органам студентського самоврядування, первинній профспілковій організації студентів, Науковому товариству студентів і аспірантів, Раді молодих вчених в інформуванні здобувачів вищої освіти про правила наукової етики;

6.1.5. Введення до планів виховної і соціально-гуманітарної роботи факультетів, кафедр заходів, спрямованих на формування у здобувачів вищої освіти етичних норм, що унеможливають академічний плагіат;

6.1.6. Розміщення на офіційному сайті Університету матеріалів щодо етичних норм публікацій та рецензування.

6.2. Надання здобувачам вищої освіти всебічної консультативної допомоги науковими керівниками (науковими консультантами) на усіх етапах виконання навчальних і наукових робіт.

6.3. Ознайомлення учасників освітнього процесу Університету з нормативною базою щодо запобігання та виявлення академічного плагіату.

6.4. Інформування здобувачів вищої освіти щодо рекомендованих показників унікальності текстів навчальних і наукових робіт та відповідальності у випадку виявлення фактів академічного плагіату.

6.5. Публічний захист кваліфікаційних робіт, оприлюднення списку захищених кваліфікаційних робіт в інституційному репозитарії Університету.

6.6. Ознайомлення з кращими зразками кваліфікаційних робіт, публікаціями у фахових виданнях та виступами на наукових конференціях нових здобувачів вищої освіти.

6.7. Розміщення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти усіх форм навчання та кваліфікаційних рівнів в Інституційному репозитарії Херсонського державного університету (eKhSUIR)

6.8. Організацію Науковою бібліотекою Університету заходів з популяризації основ інформаційної культури та правил наукової етики.

7. Процедура перевірки робіт на унікальність

7.1. Кваліфікаційна робота (проект) має бути передана здобувачем вищої освіти для зовнішньої перевірки на унікальність до Наукової бібліотеки ХДУ. Перевірка кваліфікаційної роботи (проекту) безкоштовна для здобувача вищої освіти.

Відповідальність за ідентичність друкованої та електронної версій кваліфікаційної роботи (проєкту) покладено на здобувача вищої освіти та його/її наукового керівника (наукових керівників).

7.2. Підготовка кваліфікаційної роботи (проєкту) до перевірки на унікальність.

Здобувач вищої освіти готує два електронних примірника (далі – примірник) кваліфікаційної роботи (проєкту) у форматах DOC, або DOCX, або RTF:

(1) повний текст кваліфікаційної роботи (проєкту), назва файлу включає прізвище автора_факультет_рік захисту (наприклад, Petrenko_fbge_2020);

(2) текст кваліфікаційної роботи (проєкту), в якому видалений «Титульний аркуш», «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ДОДАТКИ», рисунки і таблиці у вигляді скриншотів і/або неформатованого тексту, назва файлу включає прізвище автора_факультет_рік захисту_check (наприклад, Petrenko_fbge_2020_check);

(3) Заява (додаток А) у паперовій і електронній (підписаної електронним цифровим підписом у разі дистанційної і змішаної форм навчання) формах.

(4) Dodatok do avtors'kogo dogovoru u formataх DOC, або DOCX, або RTF (dodatok B)

Відповідальність за підготовку кваліфікаційної роботи (проєкту) покладено на здобувача вищої освіти, а її перевірка – на наукового керівника (наукових керівників).

7.3. Формування переліку кваліфікаційних робіт (проєктів) для перевірки на унікальність на факультетах.

Не пізніше як за місяць до атестації рішенням засідання випускової кафедри визначається термін (3 робочих дні), протягом якого за наявності рекомендації наукового керівника здобувачі вищої освіти зобов'язані надіслати з власних електронних адрес два примірника (повний і скорочений) кваліфікаційної роботи (проєкту) та заяву в електронній формі (п. 7.2.) на корпоративну електронну пошту помічнику/помічниці декана із забезпечення якості освіти факультету, на якому навчаються здобувачі.

Відповідальність за організацію надсилання матеріалів помічнику/помічниці деканів факультету із забезпечення якості освіти кваліфікаційних робіт (проєктів) здобувачів вищої освіти певної спеціальності покладено на завідувача/завідувачку випускової кафедри.

7.4. Надсилання кваліфікаційних робіт (проєктів) до Наукової бібліотеки для перевірки на унікальність.

Після закінчення терміну подачі матеріалів, зазначених у п. 7.3, упродовж наступного робочого дня помічник/помічниці декана із забезпечення якості освіти відповідного факультету з власної корпоративної електронної пошти має переслати скорочені версії кваліфікаційних робіт (проєктів) здобувачів вищої освіти пункт 7.2 (2) разом із супровідним листом, зміст якого містить список здобувачів (ПП), спеціальність, групу, тему кваліфікаційних робіт, наукових керівників та рецензентів на корпоративну електронну пошту помічниці директорки Наукової бібліотеки з якості освіти.

Відповідальність за надсилання переліку кваліфікаційних робіт (проєктів) до Наукової бібліотеки для перевірки на унікальність покладено на деканів

факультетів.

7.5. Перевірка кваліфікаційних робіт (проектів) на унікальність.

Помічниця директорки Наукової бібліотеки з якості освіти упродовж не більше 20 робочих днів перевіряє кваліфікаційні роботи (проекти) на унікальність за допомогою системи UNICHECK або іншого рекомендованого МОН програмного забезпечення. Для кожної кваліфікаційної роботи (проекту) система виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості генерує звіт подібності.

Відповідальність за організацію та проведення перевірки покладено на директора/директорку Наукової бібліотеки.

7.6. Аналізування та узагальнення результатів перевірки кваліфікаційних робіт (проектів) на унікальність.

Результати перевірки кваліфікаційних робіт (проектів) працівник/працівниця Наукової бібліотеки надсилає на корпоративні електронні адреси помічникам/помічницям деканів із забезпечення якості освіти, які, в свою чергу, відправляють їх на корпоративні електронні адреси секретарів атестаційних комісій випускових кафедр відповідного факультету. Секретар атестаційної комісії надає здобувачам вищої освіти, науковим керівникам, рецензентам і експертній комісії за цією спеціальністю довідки про перевірку зі звітами подібності. Після ознайомлення з довідками і звітами подібності науковий керівник готує відгук, а рецензент – рецензію на кваліфікаційну роботу здобувача, в яких обов'язково обґрунтовується відсоток текстових збігів у кваліфікаційній роботі (проекті) та підтверджується/спростовується відсутність плагіату. Після ознайомлення з довідками і звітами подібності членами комісій з фінального передзахисту відбувається попередній захист здобувачами їхніх кваліфікаційних робіт комісіями наукових керівників відповідних кафедр, на основі чого готується експертний звіт. Протягом двох тижнів експертна комісія за спеціальністю на основі результатів фінального передзахисту, довідок про перевірку і звітів подібності з Наукової бібліотеки, відгуків наукових керівників і рецензій рецензентів готує експертний висновок, в якому пояснює причини збігів/ідентичностей (зокрема, плагіат чи цитування) і відображає рівень унікальності кваліфікаційних робіт здобувачів.

Звіт подібності є одним із документів, на підставі яких кафедра приймає рішення про відсутність у кваліфікаційній роботі (проекті) плагіату, дотримання рекомендованого рівня унікальності (таблиця 1) і готує експертний висновок (додаток В) про допуск кваліфікаційної роботи (проекту) до захисту. У разі недотримання мінімального рівня унікальності (для другого (магістерського рівня) - 60%; для першого (бакалаврського) рівня - 55%) робота автоматично не допускається до захисту. Копію звіту подібності та висновку про допуск (недопуск) до захисту автор кваліфікаційної роботи отримує від секретаря атестаційної комісії за електронним запитом з корпоративної електронної адреси секретаря. Здобувач має право оскаржити рішення кафедри про недопуск кваліфікаційної роботи (проекту) до захисту (п. 8 даного Порядку). Кваліфікаційні роботи, які мають найвищий рівень унікальності за поточний навчальний рік, отримують рекомендації на заохочення здобувачів вищої освіти і наукових керівників на рівні університету за результатами експертних висновків кафедр.

Відповідальність за аналізування та узагальнення результатів перевірки

кваліфікаційних робіт (проектів) на унікальність покладено на завідувача/завідувачку випускових кафедр.

Таблиця 1

Критерії та рекомендації для аналізування результатів перевірки кваліфікаційних робіт (проектів) на унікальність
(округлення до цілих чисел відбувається за стандартними правилами)

Унікальність	Кваліфікаційні рівні вищої освіти		Рекомендація
	другий (магістерський)	перший (бакалаврський)	
Високий рівень	90-100	82-100	Відмінний рівень унікальності, робота рекомендується до атестації
Достатній рівень	70-89	64-81	Добрий рівень унікальності, робота рекомендується до атестації
Середній рівень	60-69	55-63	Задовільний рівень унікальності, робота рекомендується до атестації із зауваженнями
Низький рівень	51-59	51-54	Низький рівень унікальності, робота потребує суттєвого доопрацювання, робота не рекомендується до атестації
Незадовільний рівень	0-50	0-50	Незадовільний рівень унікальності, робота не рекомендується до атестації

7.7. Розміщення кваліфікаційних робіт (проектів) у Інституційному репозитарії університету.

Протягом п'ятих робочих днів після захисту повні тексти (п. 7.2) кваліфікаційних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти усіх форм навчання та кваліфікаційних рівнів разом з додатком до авторського договору пункт 7.2.(4) помічники деканів факультетів із забезпечення якості освіти надсилають на корпоративну пошту відповідального працівника Наукової бібліотеки. Протягом 30 днів повні тексти кваліфікаційних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти розміщуються в інституційному репозитарії.

Відповідальність за передавання матеріалів покладено на помічників деканів із забезпечення якості освіти. Відповідальність за розміщення в інституційному репозитарії несе директорка/директор Наукової бібліотеки.

7.8. Оформлення документів під час передавання друкованого примірника кваліфікаційної роботи (проєкту) до Наукової бібліотеки.

До друкованого примірника кваліфікаційної роботи (проєкту) додаються друковані (за необхідністю в електронній версії з ЕЦП) авторські договори (з додатком) про передачу невиключних прав на використання творів, підписані здобувачами, у двох примірниках, бланки яких розміщено на офіційному вебресурсі університету на сторінці «Наукова бібліотека» в розділі «Електронні ресурси» (модуль «Інституційний репозитарій») та довідка (звіт) про перевірку роботи в системі UNICHECK або іншого рекомендованого МОН програмного забезпечення для перевірки на унікальність, завірена підписом директора/директорки та печаткою Наукової бібліотеки.

Відповідальність за повноту і правильність оформлення документів під час

передавання друкованого примірника кваліфікаційної роботи (проєкту) до Наукової бібліотеки покладено на завідувача/завідувачку випускової кафедри.

8. Процедура оскарження результатів перевірки на унікальність

8.1. У випадку незгоди з результатами перевірки кваліфікаційної роботи (проєкту) на унікальність або експертним висновком про наявність плагіату, здобувач вищої освіти має право подати апеляційну заяву (у друкованій або електронній формі на корпоративну електронну адресу) секретарю комісії з питань академічної доброчесності на наступний робочий день після отримання інформації про недопуск його кваліфікаційної роботи (проєкту) до захисту. Апеляційна заява подається на ім'я голови комісії з питань академічної доброчесності (додаток Д). До складу апеляційної комісії обов'язково залучаються провідні вчені спеціальності, за якою написана кваліфікаційна робота (проєкт) та представник органу студентського самоврядування (парламенту університету). До складу апеляційної комісії не можуть входити (голосувати) особи, які мають конфлікт інтересів зі здобувачами, апеляційні заяви яких винесені на розгляд:

- має родинні або сімейні зв'язки зі здобувачами, які подають апеляційні заяви;
- має спільні наукові публікації зі здобувачами, які подають апеляційні заяви;
- має особистий конфлікт зі здобувачами, які подають апеляційні заяви;
- має наукове чи комерційне співробітництво зі здобувачами, які подають апеляційні заяви, що може вплинути на об'єктивність висновків або рішень.

8.2. Про дату, місце та час проведення засідання апеляційної комісії заявника попереджають за допомогою наявних засобів зв'язку щонайменше за два робочі дні. Якщо заявник не з'явився на засідання комісії, то питання розглядається за його відсутності.

8.3. Комісія з питань академічної доброчесності упродовж трьох робочих днів має надати йому/їй обґрунтоване рішення, оформлене відповідним протоколом.

8.4. За результатами голосування членів комісії з питань академічної доброчесності простою більшістю голосів приймається рішення про допуск/недопуск здобувача вищої освіти до атестації за результатами технічної перевірки кваліфікаційної роботи. У разі однакової кількості голосів за допуск і недопуск вирішальне значення має голос голови комісії. Здобувач вищої освіти має право на повторний захист кваліфікаційної роботи на наступний навчальний рік за іншою темою, затвердженою наказом ректора ХДУ.

8.5. За результатами засідання комісія з академічної доброчесності формує остаточний висновок, який підписує голова комісії з академічної доброчесності, її члени та заявник (за наявності).

8.6. Апеляція може бути подана лише один раз.

9. Програмно-технічні засоби для перевірки на академічний плагіат

9.1. Програмно-технічні засоби перевірки на академічний плагіат є допоміжним засобом перевірки робіт на предмет виявлення фактів та обсягу неправомірних запозичень у поданій роботі.

9.2. Безпосередньо технічну перевірку робіт здійснюють працівники Наукової

бібліотеки Університету за участі помічника директора/директорки Наукової бібліотеки із забезпечення якості освіти.

9.3. Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмно-технічних засобів за допомогою програмного продукту UNICHECK або іншого рекомендованого МОН програмного забезпечення для перевірки на унікальність.

9.4. При прийнятті остаточного рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (галузь знань, спеціальність), вид роботи та її унікальність.

10. Відповідальність авторів та посадових осіб за академічний плагіат

10.1. Встановлення експертною комісією або комісією з академічної доброчесності фактів плагіату і низької унікальності є підставою відмови у наданні рекомендації до атестації, друку або відправлення цих матеріалів на доопрацювання.

10.2. Плагіат і низький відсоток унікальності у змісті кваліфікаційних та інших робіт здобувачів вищої освіти усіх форм навчання та рівнів вищої освіти є підставою щодо прийняття комісією з академічної доброчесності рішення про недопущення до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання або видачу нового варіанта завдання.

11. Прикінцеві положення

11.1. Порядок набуває чинності з дати його введення в дію наказом ректора після затвердження вченою радою ХДУ.

11.2. Всі зміни та доповнення до Порядку розглядаються та приймаються на засіданні вченої ради та вводяться наказом ректора Університету.

11.3. Відповідальність та контроль за виконанням Порядку несуть посадові особи Університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

Керівник відділу

забезпечення якості освіти _____

Віталій КОБЕЦЬ

Провідна фахівчиня відділу

забезпечення якості освіти _____

Вікторія ЯЦЕНКО

ПОГОДЖЕНО

Начальниця юридичного
відділу _____

Ксенія ПАРАСОЧКІНА

« _____ » _____ 2020 р.

Завідувачу кафедри

здобувача вищої освіти

(ПП, спеціальність, рік навчання, група)

ЗАЯВА

Я, _____, підготував (ла) кваліфікаційну роботу на тему «_____» особисто (з урахуванням внеску наукового керівника).

З правилами чинного Порядку про виявлення та запобігання академічного плагіату у науково-дослідній та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту та застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений (а).

Про використання системи UNICHECK для виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості в роботах здобувачів вищої освіти ознайомлений (а) та надаю Університету право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються/завантажуватимуться для перевірки системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Університетом надається в електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

Дата

Підпис

Додаток до авторського договору про передачу невиключних прав на використання творів

Іванова, К.О. Особливості сприйняття інформації у людей з різними провідними сенсорними системами = Specificities of informational perception in people with different leading sensory systems : кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «магістр» / К. О. Іванова ; наук. керівник д.б.н., професор Г. І. Степанян ; Міністерство освіти і науки України ; Херсонський держ. ун-т, Ф-т біології, географії і екології, Кафедра біології людини та імунології. – Херсон : ХДУ, 2019. – 68 с.

Назва роботи (українська/англійська):

Анотація (українська/англійська): 700 знаків з пробілами.

Ключові слова (українська/англійська): до 10 слів.

ВИСНОВОК КАФЕДРИ ПРО ДОПУСК (НЕДОПУСК) КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Підтверджуємо ознайомлення з результатом звіту подібності щодо роботи, згенерованого системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості:

Назва: _____

Автор: _____

Спеціальність: _____

Науковий керівник: _____

Після аналізу звіту подібності зроблено такий висновок:

1) Запозичення, виявлені в роботі, є законними і не є плагіатом. Робота приймається до захисту.

2) Виявлені запозичення не є плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, але кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. Робота приймається до захисту, але має бути відкоригована. Відкоригований варіант має бути поданий на кафедру за 2 дні до захисту, разом із заявою щодо самостійності виконання письмової роботи та ідентичності друкованої та електронної версії роботи.

3) Виявлені запозичення не є плагіатом, але частково розміщені в розділах, які описують безпосередньо авторське дослідження, а кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. В зв'язку з цим мета роботи та поставлені завдання не були досягнені. Робота може бути допущена до захисту наступного року після того як буде відкоригована та допрацьована і успішно пройде повторну перевірку на академічний плагіат.

4) Робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви академічного плагіату. Робота містить фабрикацію або фальсифікацію даних. Робота не допускається до захисту.

5) Інше:

.....

6) Підтвердження:

.....

Дата

Підпис

Додаток Д

Голові комісії з питань академічної
добросесності

здобувача (ПП, спеціальність, група)

Заява

Заявляю, що кваліфікаційну роботу на тему «_____» я підготував особисто (з урахуванням внеску наукового керівника роботи). Тому прошу розглянути оскарження щодо недопуску цієї роботи до захисту, оскільки вона не порушує Закони України «Про авторське право і суміжні права», «Про вищу освіту» і «Про освіту», не містить навмисні текстові спотворення, а виявлені запозичення не є плагіатом.

Підтвердження:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Дата

Підпис